

รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย
PAR- Model
(Phanatnikhom Action Research Model)

วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคม
อาชีวศึกษาจังหวัดชลบุรี

อาชีวศึกษาภาคตะวันออกและกรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย PAR- Model

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารการศึกษามีลักษณะแตกต่างจากการบริหารประเภทอื่น ๆ ในด้าน เป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ เทคนิคการบริหาร เพราะเป้าหมายของการบริหารการศึกษาคือ การมุ่งเน้นที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน สร้างความเจริญงอกงามแก่บุคคลและสังคม การประเมินผลการบริหารจึงมีความซับซ้อนและต้องอาศัยเวลา ทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดทางการบริหารการศึกษาที่มีอยู่มากมายทั้งในและต่างประเทศอาจไม่เหมาะสมกับบริบทของสังคมหรือสถานศึกษา จึงไม่สามารถนำหลักทฤษฎีหรือแนวคิดใดแนวคิดหนึ่งมาบริหารได้

การวิจัยเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สำหรับศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติจึงเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการสำคัญสำหรับผู้บริหารการศึกษา ที่ช่วยพิสูจน์หรือตรวจสอบความถูกต้องของกฎเกณฑ์ หลักการและทฤษฎี ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าใจสถานการณ์ ปรากฏการณ์ ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ในการบริหารงานได้อย่างถูกต้อง สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการรับรองมาตรฐานการศึกษารอบสาม ด้าน อาชีวศึกษา ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แจ้ง วิทยาลัยการอาชีพพนัสนิคมว่าผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพด้านการวิจัยในระดับ “พอใช้” และได้ให้ ข้อเสนอแนะต่อวิทยาลัยฯ เพื่อพัฒนาคุณภาพด้านงานวิจัย ดังนี้ 1) งานวิจัยของคณาจารย์ยังไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ อาทิ กระบวนการวิจัย การสร้างเครื่องมือวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล 2) การพัฒนา นวัตกรรมของนักเรียน นักศึกษา ขาดการส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดชิ้นงานให้เป็นรูปธรรม จาก ความสำคัญของกระบวนการวิจัยในฐานะเครื่องมือสำคัญสำหรับการบริหาร ผลการประเมินและ ข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดังกล่าว วิทยาลัยฯ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายให้พัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

จุดประสงค์การกำหนดรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย

1. เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา มีความรู้ความสามารถ ด้านการวิจัย และเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการวิจัยที่มีต่อการพัฒนาสถานศึกษา และชุมชน
2. เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพตาม กระบวนการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ให้บริการชุมชน และพัฒนาการเรียน การสอนได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. เพื่อให้นักเรียน นักศึกษา สร้างผลงานวิจัยด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ที่มีคุณภาพตาม กระบวนการวิจัย สามารถนำไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. เพื่อนำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ให้บริการแก่ ชุมชนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ขั้นการกำหนดรูปแบบการบริหารสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย ซึ่งในที่นี้จะเรียกว่า “รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการพหุสนิยม (Phanatnikhom Action Research Model : PAR - Model)” ดังแสดงในภาพที่ 1 โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

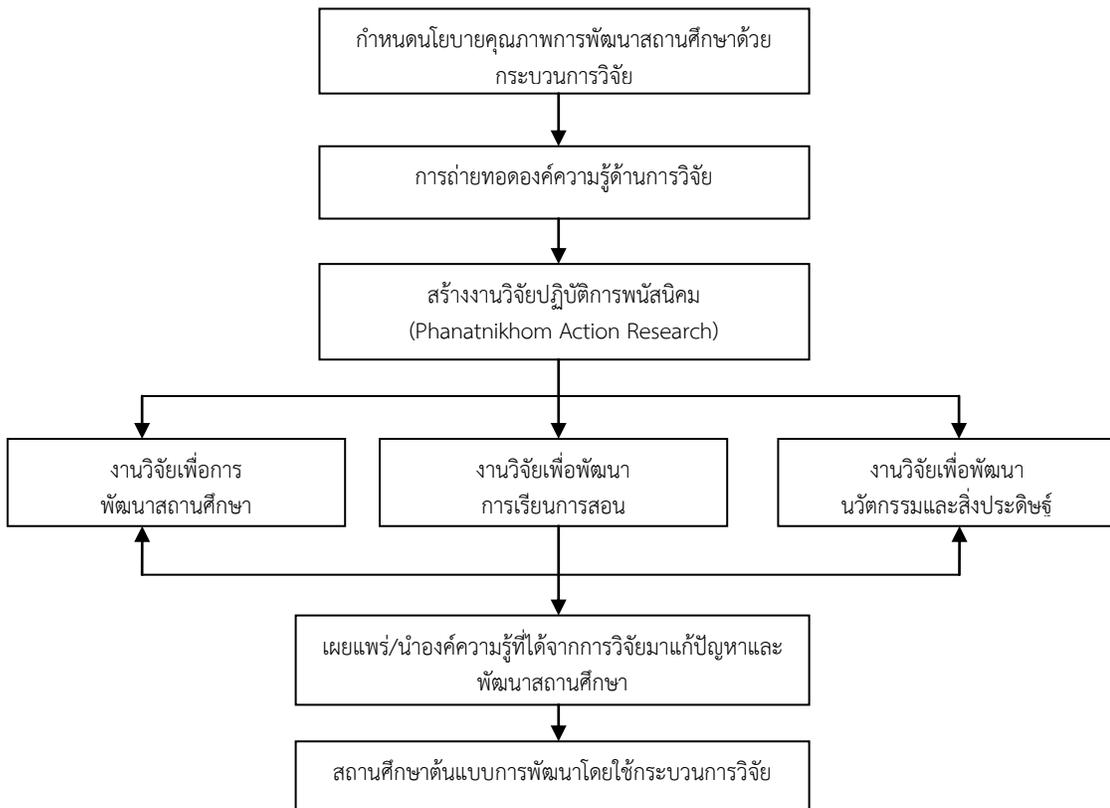
- 1.1 ประกาศนโยบายคุณภาพทางการวิจัยวิทยาลัยการอาชีพพหุสนิยม
- 1.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านกระบวนการวิจัย
- 1.3 สร้างงานวิจัยปฏิบัติการพหุสนิยม ที่กำหนดปัญหาวิจัยจากงานประจำ (R to R)

ด้วยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามหลักการจัดการความรู้ (KM) ซึ่งประกอบด้วย

- 1.3.1 การเรียนรู้ร่วมกัน
- 1.3.2 เพื่อนช่วยเพื่อน
- 1.3.3 ชุมชนนักวิจัย
- 1.3.4 การคิดค้นวิธีใหม่

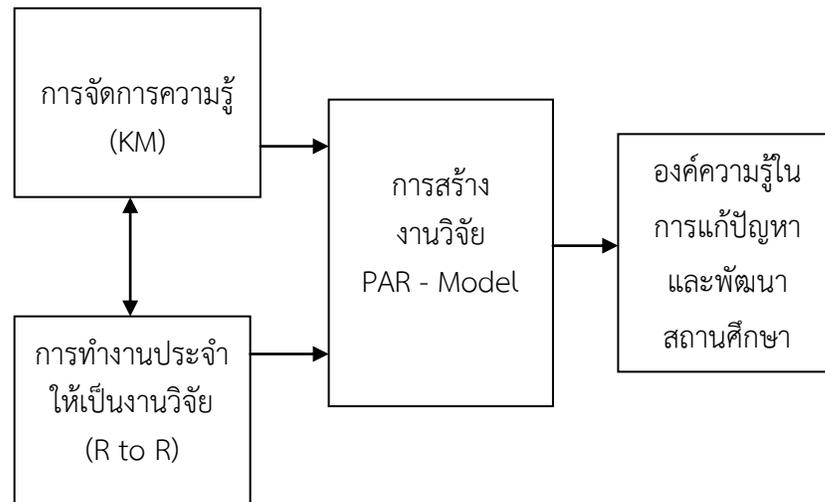
1.4 ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน นักศึกษา สร้างผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ด้านการบริหารวิทยาลัยฯ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอน และด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์

1.5 นำองค์ความรู้ที่ได้จากกระบวนการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาวิทยาลัยฯ ตามวัตถุประสงค์งานวิจัย

ภาพที่ 1 แสดงรูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย PAR - Model

2. ขึ้นกำหนดกรอบแนวคิดการสร้างผลงานวิจัย ในขั้นที่ 3 ของรูปแบบ PAR - Model โดยการนำกระบวนการจัดการความรู้ (KM) และหลักการทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย (Routine to Research : R to R) มาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดการสร้างงานวิจัยปฏิบัติการพหุสนิยม (Phanatnikhom Action Research: PAR) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดการสร้างงานวิจัยปฏิบัติการพหุสนิยม

ผลการดำเนินงาน

1. ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษา โดย คณะผู้บริหาร

- 1.1 รูปแบบการพัฒนาวิทยาลัยการอาชีพพหุสนิยมด้วยกระบวนการวิจัย โดย นายประชา ฤทธิผล
- 1.2 การศึกษาพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติตามสภาพจริง แบบไตรภาคี โดย ประยุกต์ใช้โมเดลพัฒนาการที่มีตัวแปรแฝง โดย นายพีรพงษ์ พันธุ์โสดา
- 1.3 การศึกษาปัญหาและสาเหตุการออกกลางคันนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพหุสนิยม โดย นายจินดาพล เปรมศรี
- 1.4 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบตัวบ่งชี้คุณภาพการควบคุมภายในวิทยาลัยการอาชีพพหุสนิยม โดย นายณรงค์ศักดิ์ ชะเอม
- 1.5 ความพึงพอใจของนักเรียน นักศึกษาต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเรียนวิทยาลัยการอาชีพพหุสนิยม โดย นางสาวระวีวรรณ วุฒิยศ

2. ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน โดย ครูและบุคลากรทางการศึกษา

- 2.1 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน 15 ผลงาน ผ่านการนำเสนอ 6 ผลงาน ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่นระดับสถานศึกษา 2 ผลงาน
- 2.2 ด้านกิจกรรมการพัฒนาการเรียนการสอน 17 ผลงาน ผ่านการนำเสนอ 12 ผลงาน ได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่นระดับสถานศึกษา 1 ผลงาน

3. ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ โดย นักเรียน/นักศึกษา

3.1 ด้านนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ 36 ผลงาน ผ่านการนำเสนอ 22 ผลงาน ได้รับรางวัล ชมเชยระดับชาติ 1 ผลงาน รางวัล Honor Award ระดับภาค 1 ผลงาน รางวัลชมเชยระดับภาค 3 ผลงาน

3.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน 7 ผลงาน ผ่านการนำเสนอ 6 ผลงาน

3.3 ด้านโครงงานวิชาชีพ 17 ผลงาน ผ่านการนำเสนอ 15 ผลงาน

ปัจจัยความสำเร็จ

1. กระบวนการจัดการความรู้ (KM) ที่ประยุกต์เป็นโมเดลปลาหางนกยูง ส่วนหัว Knowledge Vision (KV) จะตอบได้ว่าปัญหาในการทำงานหรือปัญหาวิจัยคืออะไร ส่วนกลางลำตัว Knowledge Sharing (KS) จะเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อหาวิธีแก้ปัญหา และส่วนหาง Knowledge Assets (KA) จะเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยเก็บสะสมไว้เป็นคลังความรู้หรือชุมชนความรู้ โดยใช้เทคโนโลยี ICT สามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานวิจัย และการบริหารสถานศึกษา

2. หลักการทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย (Routine to Research : R to R) ที่เริ่มกระบวนการวิจัยจากปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของการทำงาน แล้วนำมาเรียบเรียงเป็นงานวิจัยซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยทั่วไปที่มุ่งเน้นระเบียบวิธีวิจัย

3. ความมุ่งมั่นของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียน/นักศึกษาที่ร่วมมือร่วมแรงร่วมใจในการใช้หลัก การเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อนช่วยเพื่อน ชุมชนนักวิจัย และการคิดค้นวิธีใหม่ ตามกระบวนการจัดการความรู้ (KM) ซึ่งท่านผู้อำนวยการ เอนก สุขสว่าง นำมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของ บุคลากรทุกคนในวิทยาลัยฯ จนเป็นวัฒนธรรมองค์กรอย่างยั่งยืน มาสร้างผลงานวิจัยจนประสบความสำเร็จ

บทเรียนที่ได้รับ

1. รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย PAR – Model ที่มีองค์ประกอบสำคัญ ในการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษา 3 ปัจจัยคือ 1) กระบวนการจัดการความรู้ (KM) 2) หลักการทำงานประจำให้เป็นงานวิจัย (R to R) และ 3) ความร่วมแรงร่วมใจของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนนักเรียน/นักศึกษา ที่มีเป้าหมายการทำงานตามนโยบายคุณภาพ ด้านการวิจัย มุ่งมั่นสู่การเป็นสถานศึกษาต้นแบบการพัฒนาโดยใช้กระบวนการวิจัย

2. รูปแบบ PAR – Model สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกสถานศึกษา ถ้าสามารถพัฒนา องค์ประกอบสำคัญในการสร้างผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษาทั้ง 3 ปัจจัย ได้อย่างสมบูรณ์

3. รูปแบบ PAR – Model จะสมบูรณ์และเป็นประโยชน์มากถ้าสามารถสร้างชุมชนการพัฒนา สถานศึกษาด้วยกระบวนการวิจัย (PAR – Model Community) ผ่านเครือข่าย ICT

การเผยแพร่/รางวัลที่ได้รับ

1. เผยแพร่ผลงานวิจัยของครู นักเรียน/นักศึกษา ผ่าน Web Side ของวิทยาลัย

ภาพที่ 3 แสดง Web Page งานวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ของวิทยาลัย

2. รางวัลที่ได้รับ

2.1 รางวัลผลงานวิจัยของครู จากการนำเสนอผลงานวิจัย คณะกรรมการได้ประเมินผลงานวิจัยดีเด่นคือ

2.1.1 การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพลศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพด้วยเอกสารประกอบการเรียนการสอน โดยนายสิริชัย สายสุวรรณ

2.1.2 การพัฒนาบทเรียนช่วยฝึกทักษะแบบฐานสมรรถนะวิชาซิลสกรีนและวงจรพิมพ์ โดยนางสาวกัญญา สิงห์ท่า

2.1.3 การพัฒนาชุดฝึกหาคำมอเตอร์พัดลม 3 ความเร็ว วิชาเครื่องทำความเย็นและปรับอากาศ 2 สำหรับนักเรียนชั้น ปวช.2 แผนกวิชาช่างไฟฟ้า โดยนายบุญส่ง ศรีสวัสดิ์

2.2 รางวัลผลงานวิจัยนักเรียน นักศึกษา จากการนำเข้าประกวดสิ่งประดิษฐ์คนรุ่นใหม่ระดับต่างๆ

2.2.1 ชุดรูปเทียนไร้ควัน รางวัลชมเชยการประกวดสิ่งประดิษฐ์ระดับชาติ

2.2.2 เรือกระเป่า BAG BOAT รางวัล Honor Award ระดับภาค

2.2.3 เครื่องเตือนลิ้มกัญญาจราจรยานยนต์ รางวัลชมเชยระดับภาค

2.2.4 ตุ๊กตาไถ่ยุ่ง รางวัลชมเชยระดับภาค

2.2.5 ตุ๊กตีกบยางแสน รางวัลชมเชยระดับภาค

2.3 รางวัลผลงานสถานศึกษา

ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษามีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและกรุงเทพมหานคร